

JÉZUS, MINT KERESETT SZEMÉLY A MÁRKI PASSIÓBAN

1. Előszó

Talán meglepően hangzik, de nem új a témaválasztás. *William Wrede* „Messiás-titkok”¹⁷⁹ teóriája, mellyel nagy mértékben befolyásolta a Márk evangélium kutatástörténetét, szolgált alapul ennek a tanulmánynak a megjelenéséhez. Ha ezen munkánkban Jézust, mint keresett személyt állítjuk magunk elé, akkor egy olyan témakörrel foglalkozunk, ami a korzsidó Jézus-hagyományt figyelembe véve, továbbfejlődött vallástörténeti ismeretekkel bővülve, új metodológiai alapokon nyugszik. A „keresett Jézus” egy irodalmi „szerepet”, maga a „keresés” egy bölcseleti reflexiót jelöl, ami különösképpen az ókeresztény krisztológia számára bírt nagy jelentőséggel. Jézusban megjelent közöttünk az eszkhatologikus isteni Bölcsesség, aki keresteti magát.

Az irodalmi síkon folyó vizsgálódások során a választott evangéliumi részekben felismert apokaliptikus-bölcséleti elemek a márki krisztológiához vezetnek, ahhoz a ténymegállapításhoz, amit *W. Wrede* a Márk evangélium Messiás-titkainak nevezett.

Az elemző munka témaválasztása egy merész kijelentésen alapul, amely a következő kérdéseket veti fel számunkra: Miért keresett személy Jézus? Milyen szerepet tölt be Jézus az evangélium, és ezzel együtt a Passió elbeszélésben? Milyen kapcsolatban áll a többi szereplővel? Mit jelent keresni? Miért fontos, hogy a Márk evangélium szerzője három perikópában (Mk 1,35-45; 3,20-35; 16,1-8) használja a görög *ζητεω* (keresni) igét Jézus személyére vonatkoztatva? Miért keresik az asszonyok Jézust a sírnál és miért nem találják meg Őt? Ezen kérdések alkotják a tanulmány kiindulási pontját, nem feledkezve meg arról, hogy az Evangélium, és a Feltámadottba vetett hit egy úgymond hűsvét-utáni hiten alapul.

¹⁷⁹ WREDE, W., *Das Messiasgeheimnis in den Evangelien*, Göttingen 1963.

2. Bevezetés

A passiótörténet három perikópájának vizsgálata előtt meg kell jegyezni, hogy a Márk evangélium egészen egyedi szerkezettel rendelkezik. Az egész elbeszélés összegzéseként egy felirattal indul, amely tulajdonképpen az utolsó perikópa záró mondatának cáfolatának tűnik. A Mk 16,8-ban az asszonyok ahelyett, hogy elhíresztelnék az örömhírt, félelemmel telve elmenekülnek a sírtól és senkinek semmit sem mondanak. Ezen zárómondat után értehetetlennek bizonyul a márki elbeszélés nyitó mondata (Mk 1,1), mely éppen ennek az örömhírnek a tudtul adása. Hogyan lehetséges az, hogy a Márk evangélium az *εὐαγγέλιον* (az örömhír) hirdetésével indít, ha maga az elbeszélés egy „hiánnyal” fejeződik be, miszerint a sírhoz siető asszonyok a rájuk bízott feladatot, az örömhír továbbadását, elhallgatják (vö. Mk 16,8)? Ebben az értelmezési folyamatban fontos szerepet kap az olvasó. Ő az a személy, aki a megértés szándékával törekszik a művet olvasni és ezáltal a szerző¹⁸⁰ partneréül szolgál, aki őt már a „mű” első mondatában – Mk 1,1 – a tények ismeretével ruházta fel (ez az az evangélium tehát, amit Márk Jézus Krisztus, Isten Fia örömhírének

¹⁸⁰ Vö. EGGER, W., *Methodenlehre zum Neuen Testament. Einführung in linguistische und historisch-kritische Methoden*. Freiburg 1987, 38: „Der Verfasser verfaßt den Text als ‚Kind seiner Zeit‘. Er bewegt sich im Denk- und Lebenshorizont seiner Zeit und verfügt über eine bestimmte und begrenzte Zeichenmenge an Denkvorstellungen, Sprachmitteln usw. Der Verfasser verarbeitet seine Vorstellung und gegebenenfalls das aus mündlichen oder schriftlichen Quellen übernommene Material zu einem neuen Ganzen. Der vom Verfasser intendierte Leser (nicht gleichzusetzen mit dem faktischen Leser) kann eine bestimmte Person sein, es kann eine Gruppe sein, etwa eine Gemeinde; es können die Menschen einer bestimmten Zeit oder auch Leser der Zukunft sein. Das Bild, das sich der Autor vom Leser macht, beeinflusst wesentlich die Gestaltung des Textes. [...] Der Verfasser will den intendierten Leser zu einem bestimmten Denken, Fühlen, Handeln, zu Vorstellungs- bzw. Verhaltensbestätigung und -veränderung führen. Er beabsichtigt eine ‚Leserlenkung‘. Als Mittel zur Leserlenkung stehen dem Verfasser die Mittel der Sprache zur Verfügung; außertextliche Mittel, die gerade beim mündlichen Gespräch eine solche Rolle spielen, etwa der Situationskontext, stehen in der Regel nicht zur Verfügung. Sobald der Text verfaßt und vom Verfasser aus der Hand gegeben ist, wird der Text selbständig und nimmt seinen Weg. Der Verfasser kann den von ihm verfaßten Text, von wenigen Ausnahmen abgesehen, nicht mehr gegen Unverständnis und Mißverständnis schützen. Da Rückfragen an den Autor nach einer bestimmten Zeit nicht mehr möglich sind, ergibt sich eine Einbahnkommunikation.“

nevez). Az olvasó az egyedüli személy, aki meglátja az elbeszélte történet cselekményeinek összefüggéseit, és felismeri azok értelmét.

Azt a hosszú megismerési folyamatot, melyben Jézus a tanítványok által felismert Isten Fiává válik, a Márk evangélium szerzője 16 fejezetben mondja el, számos kisebb jelenetre (perikópára) bontván az eseményeket. Jézus, az a személy, akit az asszonyok keresnek, de nem találnak meg a sírnál és az olvasóra hárul a feladat tovább keresni Őt. Az olvasó a fenti tények ismeretében egy „egyedi szemüvegen” át követheti az eseményeket, mint kezdettől fogva külső szemlélője az irodalmi „színpadon játszódó” drámának.

3. A Márk evangélium, mint elbeszélés

A Márk evangélium nagyrészt elbeszélte történetekből áll. Ezen perikópák megkövetelik, hogy önmagukban, mint egy egységben vizsgáljuk meg őket, szinkron-elemzéssel¹⁸¹, azzal a kérdésfeltevéssel, hogy mi volt a szerző mondanivalója. A márki elbeszélésben¹⁸² Jézus a főszereplő, a hős szerepét kapja, azonban nem a hősök által megszokott módon győzedelmeskedik, hiszen a passiótörténet végén szerepe egy passzív eseménnyel végződik: keresztfeszítik, sírba helyezik. Márk elhallgatja azt, hogy Jézus valóban megjelent-e, vagy találkozott-e a tanítványokkal Galileában vagy sem.¹⁸³ Magából a passiótörténetből az válik világossá, hogy az evangélium elején elrejtett és elrejtőzött Messiás (akinek hatalmában áll gyógyítani és démonokat űzni) a szenvedés útját választja, hatalmát teljesen titokban tartván, hogy a húsvét fényében az egész világ számára a Feltámadott hatalmát hirdethesse meg.

A Mk 15,40-16,8 elbeszélés tulajdonképpen három kisebb, egymással szorosan összefüggő perikópából áll: Mk 15,40-41; 15,42-47; 16,1-8. Kiindulási pontul a Márk evangélium utolsó perikópáját (Mk 16,1-8) választottuk, amely különös helyet foglal el az egész elbeszélés szerkezetében. Ahhoz, hogy ez az úgynevezet „sírjelenet” világossá váljék, elengedhetetlen, hogy a másik két, ezt megelőző eseményt figyelembe vegyük. A szerző egy időmegjelöléssel indítja az utolsó

¹⁸¹ A szinkron-elemzés a szöveget önmagában, saját strukturájában szemléli és értelmezi, vö. EGGER, *Methodenlehre*, 40.

¹⁸² Vö. PROPP, V., *Morphologie des Märchens*, München 1972.

¹⁸³ Ezen tanulmány abból indul ki, hogy a Márk evangélium a 16. fejezet 8-as versével végződik és későbbi betoldásnak veszi a Mk 16,9-20-at.

perikópát και διαγενομενου του σαββατου (Mk 16,1), ami arra utal, hogy a sírnál zajló jelenetek egyenes következményei az előző fejezetekben (Mk 14-15), a pászka ünnepen történt eseményeinek.

4. A márkí Passió narratív elemzése

A márkí Passiótörténet a Mk 14,1-el kezdődik, amikor is Jézus ellenfelei elhatározzák, hogy megölik Őt. A történet egy nyitott befejezéssel zárul, melyből kiderül, hogy az asszonyok elmenekülnek a sírtól, anélkül, hogy az ifjútól kapott örömhírt továbbadnák (Mk 16,8). Az evangélium szerzője egy különös kompozíciót alkot, melyben kezdettől fogva Jézust a hős szerepével ruházza fel. Ez az elképzelés a keresés és meg-nem találás drámájában játszódik le. Mennél inkább kibontakozik a kereső személyek szerepe, annál inkább rejtve marad a keresés értelme. A Messiás keresése a márkí elbeszélés *terminus technicus*.¹⁸⁴ Márk többféle összefüggésben használja a görög ζητεω (keresni) igét, Jézus személyére vonatkoztatva: keresik őt a családtagjai, (Mk 3,32), az ellenfelei gyilkos szándékkal (Mk 11,18k; 12,12; 14,1k) és az asszonyok a sírnál (Mk 16,1-8) szerető gondoskodással.

Mindenfajta keresés hiábavalónak bizonyul. Az asszonyok „értelmetlen” tettét felülmúlja a feltámadás kinyilatkoztatása. Az üres sír megtalálásával felhagy minden további „földi” keresés. Az asszonyok reakciójából kiderül, hogy Márk az olvasót készíti arra, hogy az isteni kinyilatkoztatást, a feltámadást, és Jézust, mint Messiást egyénileg értelmezze.

5. Szerkezet

5.1. A Mk 15,40-41., mint bevezető perikópa

Az első választott perikópa (Mk 15,40-41) összekötő kapcsolóként szolgál az események láncolatában, ezért *Bas van Iersel* „szendvics-jelenetnek” nevezte.¹⁸⁵ Az ησαν aoristos az egyetlen cselekvést

¹⁸⁴Vö. SCHLARB, R., „Die Suche nach dem Messias: ζητεω als terminus technicus der markinischen Messianologie”, in *ZNW* 81 (1990), 155-170, itt 166.

¹⁸⁵Két ilyen „szendvics-jelenet” található a Márk evangélium kompozíójában:

A a pusztában (1,2-13)

1.Szendvics-jelenet (1,14-15)

meghatározó ige, a három néven nevezett asszony jelen van és szemtanúivá válik az eseményeknek.

5.2. Első jelenet: Jézus holtteste más kezekbe kerül (Mk 15,42-45)

Érdeemes megfigyelni a cselekvést hordozó igék szerepét.¹⁸⁶ Arimateai József (akit az evangélium csak ebben az egy perikópában említ) bemegy Pilátushoz és elkéri Jézus testét (το πτωμα), azt a testet, mely az elbeszélés centrumát képezi. Pilátus a hatalom utolsó képviselője. Az ellenség tábora,¹⁸⁷ a főpapok és írástudók, már nincsenek jelen; elérték céljukat: Jézus halott (15,37), szerepük ezáltal befejeződött és eltűnnek a dráma színpadáról. A helytartó utolsó döntését hozza meg, megbizonyosodva a századostól Jézus haláláról,

B Galileában (1,16-8,21)

C úton (8,27-10,47)

B' Jeruzsálemben (11,1-15,39)

2. Szendvics-jelenet (15,40-41)

A' a sírnál (15,42-16,9)

Érdekes megfigyelni az evangélium szimmetrikus felépítését. Mindkét „szendvics-jelenet” a késleltetés funkcióját is betölti az események előrehaladtában. Az A és A' jelenetek a pusztában és a sírnál zajlanak. Ember által lakatlan helyek ezek, nemcsak a sátnál által uralt (vö. 1,13), vagy a démonok vidéke (vö. Mk 5,2-5), hanem a halál és az elmúlás helyei ezek. Szorosan összefügg a jelentésük és jelentőségük az evangélium szerkezetében, hisz mindkét jelenetben egy követ lép fel (Mk 1,2-13-ban Keresztelő János, Mk 15,42-16,9-ben a sír jobbán ülő ifjú), akik Jézus érkezéséről beszélnek és a halálból fakadó életről tesznek tanúságot.

Ezen jelenetek előtt a szerző átvezető gondolatként iktatta be a két „szendvics-jelenetet”, melyek megszakítják az elbeszélést és feszült várakozást idéznek elő. Megfigyelhetjük azt is, hogy ezen megszakításoknak döntő szerepe van a helyszíneket illetően. A márkai történet első nyolc fejezete Galileában játszódik, Jézus hazájában, ahol fellép (1,14.16.28.39; 3,7; 7,31), tanít (1,14f), démonokat űz, gyógyít. Ezzel ellentétben Jeruzsálem az ellenség otthona, innen származnak ellenfelei (vö. 3,22; 7,1), itt nem ismerik el (11,27-33). Úgy is mondhatnánk, Galileában az Isten Fia végre tudja hajtani programját, Jeruzsálemben pedig ugyanezt teszik az ellenfelek. A legélesebb mindezen ellentét között az isteni és emberi szembeállítás. Jézus az emberek kezébe esik és megölik, de Isten feltámasztja a halálból.

¹⁸⁶ Ld. a fordításban aláhúzott igék.

¹⁸⁷ Vö. Jézus elleni halálhozatal. PROPP, *Morphologie*, 58. „Az üldöző megpróbálja a hőst meggyilkolni”.

Ennek a szándéknak felel meg a Márk evangéliumban a farizeusok halálhozatala, mely által a hős ellenségeként lépnek fel, ahogy arról a következő versek árulkodnak: 3,6; 11,18; 14,1b; 14,55.

odaajándékozza a holttestet (το σωμα του Ιησου) Józsefnek. Ezt az akció-reakció jelenetet szemlélteti az első *Sequenz*:

15,42	εισηλθεν (bement)	Exposition
15,43	ητησατο (elkérte)	1. Sequenz
15,44	εθαυμασεν (csodálkozott)	
	επηρωτησεν (megkérdezte)	
15,45	εδωρησατο (odaajándékozta)	

József kérését Pilátus teljesíti és ezzel lezárul szerepe, ő is elhagyja a drámai színteret.

5.3. Második jelenet: Jézus testét elrejtik

Miután Arimateai József a testet (σωμα) megkapta, gyolcsot vásárolt (αγορασας), belegöngyölte (ενειλησεν) őt (αυτον) és egy sírba helyezte (εθηκεν). A sír bejáratához egy követ hengerített (προσεκυλισεν). A jelenet négy főigét tartalmaz – melyeknek József az alanya –, de mivel ez az összekötő jelenet a kulisszák mögött játszódik, senki sem reagál aktiv szereplőként a történetekre. Az asszonyok vannak csak jelen, akik csendben szemlélik az eseményeket éppen úgy, ahogy azt tették Mk 15,40-ben. Az ő megfigyelésük fontos szerepet tölt be a későbbiekben. Ők az egyedüli szemtanúi a sírbatételnek.

5.4. Harmadik jelenet: A holttestet keresik

A Passió utolsó perikópája ugyanúgy végződik, ahogy maga az evangélium indul, titokzatosan. Az Istentől küldött Fiú (vö. Mk 1,11) visszatér az Atyához és a Mk 1,2-ben idézett küldött egy ifjúként jelenik meg és elhíreszteli az örömhírt. Az asszonyok válnak a jelenet főszereplőivé, ők, akik mostanáig szótlánul nézték a történeteket, „hic et nunc” döntő szerepet játszanak a drámai feszültség fokozásában.

16,1	ηγορασαν (vásároltak)	} Exposition
16,2	ερχονται (elmentek)	
16,3	ελεγον (mondták)	

16,4	θεωρουσιν (látták)	>	1.Sequenz
16,5	ειδον (láttak)	>	2.Sequenz
V16,5b	εξεθαμβηθησαν (megijedtek)		
V16,6	λεγει (mondta)	>	3.Sequenz
V16,8	εφυγον (elmenekültek)		
V16,8b	ειπαν (mondtak) – (ουδενι ουδεν senkinek semmit)		Schluß

Mi történik ebben a jelenetben?

Az asszonyok elmennek a sírhoz, hogy Jézust bebalzsamozzák és eközben beszélgetnek,

1. Sequenz<

meglepődve látják, hogy a sír bejáratát záró kő el van hengerítve.

A halott Jézus, akit keresnek, nincs a sírban, de egy élő ifjú igen

2. Sequenz<

és a váratlan jelenettől: megijednek.¹⁸⁸

Ahol az asszonyok halottak keresnek, ott az életet találják és értetlenül állnak a jelenség előtt. A váratlan eseményből fakadó félelem nagyobb, mint az örömhír. Ezt mutatja a 3. Sequenz is:

Az ifjú, mint égi követ, megnyugtatja az asszonyokat és elhíreszteli az örömhírt: Jézus feltámadt! Ezzel egyidejűleg megbízza őket ennek a jóhírnek a továbbadásával.

3. Sequenz<

¹⁸⁸ Ha megfigyeljük a Márk evangélium epiphania-jeleneteit (Mk 6,45-52; 9,2-8; 16,1-8) látjuk, hogy a tanítványok reakciója Jézus színeváltozására úgy is, mint a tenger lecsendesítésére, ugyanazt a félelmet váltja ki, ahogy az asszonyok az evangélium utolsó perikópájában reagálnak. Szemtanúja lenni egy isteni jelenésnek félelmet vált ki. Ahogy Jézus biztatja tanítványait (Mk 6,50) úgy szól az ifjú is: „Ne féljete!” (Mk 16,6). Az emberi félelem és érthetlenség bizonyítéka a három perikópa zárómondata.

Az asszonyok úgy reagálnak, mintha semmit sem értettek volna meg és elmenekülnek a sírtól.

Ezen tárgyalt jelenetekben (Mk 15,40-16,8) két kiegyensúlyozatlanság (*disaequilibrium*) található: ηγερθη, ουκ εστιν ωδε (16,6), a Keresztrefeszített feltámad és nem található többé a halottak között; az asszonyok nem mondanak senkinek semmit ουδενι ουδεν ειπαν (16,8), és elmenekülnek a sírtól. Egyik *disaequilibrium* sem oldódik fel az elbeszélés síkján. Ahogy az sem derül ki, hogy Jézus találkozott-e a tanítványokkal Galileában vagy sem, ugyanúgy nem tudjuk meg, hogy az örömhír hogyan jut tovább. Az evangélium ezen nyitott kérdésekkel zárul, az olvasóra hagyva a megoldatlan feszültséget. Jézus nem található az üres sírban, az apokaliptikus keresés az olvasó feladatává válik.

6. Szereposztás

6.1. Jézus szerepe

Jézus a hős szerepét kapja a Passióban és ezáltal az egész evangéliumban. Azzal a hőssel ellentétben, akit megszoktunk a mesék világában, Jézus nem győzedelmeskedik.¹⁸⁹ Nemhogy nem győz, de még legyőzötté is válik. Ellenfelei elérik céljukat, megölik a „veszélyes” Názáretit (Mk 15,37). Az evangélium egészét tekintve Jézust a prológusban (Mk 1,1) említi először a szerző. A Keresztelő által meghirdetett Erősebb (ισχυροτερος, Mk 1,7) inkognitóban jelenik meg (1,9), elsőként megkeresztelésekor nevezi Őt egy égi hang Isten Fiának (1,11) és csak az első tanítványok meghívásakor (1,16k) lép az események színpadára. Nyilvános működését Galileában (Mk 1,16) kezdi, ahol felveszi a harcot a tisztálan lelkekkel, melyek exorcismust követelnek az Isten Fiától, mint pl. a kafarnaumi zsinagógában (1,23-28), Gerázában (5,1-20), a szír-fóníciai asszony házában (7,24-30) vagy egyszerűen a galileai vidéken (9,14-27).

Jézus nemcsak a démonokat űzi ki, hanem betegeket gyógyít, ahogy meggyógyítja Simon anyósát (1,30), a leprást (1,40), a bénát (2,3), az elszáradt kezűt (3,1), a vérfolyásos asszonyt (5,25), Jairus leányát (5,22), a süketnémát (7,32), a vakot (8,22) és Bartimeust (10,46). Mind a tisztátalan lelkek kiűzésénél, mint a gyógyítási jelene-

¹⁸⁹ Ld. PROPP, *Morphologie*.

teknél ugyanazt parancsolja meg: senkinek semmit se mondjanak. A tisztátalan lelkek felismerik Jézusban az Isten Fiát: οἰδα σε τις ει, ο αγιος του θεου (1,24); συ ει ο υιος του θεου (3,11); και σοι, Ιησου υιε του θεου του υπιστου (5,7). A démonok ezen ismerete, a természetfeletti lények ismerete: a lelkek tanúsága a Lélekről. A Lélek hordozója a tisztátalan lelkek ellensége, akinek azonban engedelmeskedniük kell és be kell tartaniuk a hallgatási parancsot. Jézus nem engedi meg, hogy őt idő előtt Messiásnak hívják, messiási méltóságát titokba rejti. Fontosnak tartja, hogy a tanítványok mielőtt őt Messiásnak nevezik, megszabaduljanak egy zsidó értelemben vett messiásképtől. Hozzá kell szokniuk egy szenvedő és halálra ítélt Messiás gondolatához. Péter vallomása jelenti a fordulópontot. A „Te vagy a Krisztus” (8,29) kijelentéssel kezdetét veszi a most már felismert Messiás szenvedéséről és feltámadásáról szóló jövendölések sora.¹⁹⁰ Jézus önmagát Krisztusnak egyetlen egyszer, a főpap kérdésére adott igenlő válaszzal („Te vagy-e a Krisztus, az Áldott Fia?” Jézus azt felelte neki: „Én vagyok.” 14,61k) nevezi, ám az evangélium utolsó hitvallása a százados szájából hallatszik: „Ez az ember valóban Isten Fia volt” (15,39).

Minden tiltás ellenére Jézus csodatettei nem maradnak titokban, a hallgatási parancsot megszegik (vö. 1,45) ezért önmaga kell, hogy elrejtőzzék. Elrejtőzik hát a kereső tömeg elől (1,35.45), családja elől (3,20-35), a sírhoz siető asszonyok elől (16,1-8).

Az írástudók és a farizeusok – egy kivétellel (12,28-34) – negatív szereplői a drámának. A hős ellenfeleiként lépnek fel (2,6) megpróbálják őt „csapdába ejteni” (vö. 2,16; 2,18kk; 2,23kk), sőt halálra ítélik (3,6; 11,18; 12,12; 14,1.55.). Az Emberfia, ahogy Jézus önmagát nevezte (vö. 2,10.28; 8,38; 9,12.30; 10,33.45; 13,26; 14,21.41.62.) Galilea vidékén, a tónál (1,16; 2,13; 3,7; 4,1), útközben (pl.: 1,12. 14.21. 35.45; 2,1.23; 5,1.21; 6,32; 7,31; 8,13.22.27; 9,33) hirdeti az ευαγγελιον-¹⁹¹

¹⁹⁰ Vö. WREDE *Messiasgeheimnis*, 9-24.

¹⁹¹ ZUNTZ, G., „Ein Heide las das Markusevangelium”, in *Markus-Philologie. Historische, literargeschichtliche und stilistische Untersuchungen zum zweiten Evangelium* (Cancik, H., ed., WUNT 33), Tübingen 1984,212: „Die Welt, in welcher er (Markus) seinen Helden zeigt, ist nicht die Welt, die ein Livius, Diodor oder Tacitus sahen und darstellten; sie existiert nur in ihrer Beziehung zu ihm. Orte, Personen, Natur treten hervor in konkretester Realität durch seine Nähe (wie eine Tiefseewelt im Lichtkegel eines Tauchers); Kapernaum, Dalmanutha, das Meer von Galiläa, und so das Haus, der Berg, die Wüste: all das wird wirklich durch ihn und nur durch ihn. Ebenso existiert für Markus auch

Jeruzsálem egy új fejezet Jézus életében. Ez a város az ellenség otthona. A farizeusokkal és az írástudókkal már Galileában megkezdő dtek az összetűzések (a hatalom kérdéséről: 2,3-12, a bőjtről: 2,18-22, a szombatról: 3,1-6, a Tóráról: 7,1-13 és számos egyéb kérdésről), mégis a csúcspont Jeruzsálemben Jézus messiási önvallo-mása jelenti a főpap és a főtanács előtt (14,61-62). Ezt követően adják át őt ellenfelei Pilátusnak, hogy keresztrefeszítse.

A hőst megölik, de az elbeszélés folytatódik. A feltámadás kihirdetésével (ld. az ifjú szavai a sírnál, 16,6k) mégiscsak győz az evangélium elején bemutatott Isten Fia. Így utal vissza a Passió és maga a feltámadás-elbeszélés a feliratra (1,1): a szenvedő és keresztrefeszített Messiás az Isten Fia.

Mivel Jézus az egész evangélium és ezáltal a Passió hőse is, a dráma összes többi szereplőjének jellemzése a vele való kapcsolattól, relációtól, függ.

6.2. Az asszonyok

Mária Magdolna, Mária (az ifjabb Jakab és József anyja) és Szalomé már a passió első jelenetében színrelépnek (15,40). Egy fontos csoportot alkotnak.¹⁹² Látszólag nem tesznek mást, mint látják Jézus halálát (15,40 θεωρουσαι) megfigyelik, hogy, József hová rejti el Jézus testét (15,47 θεωρουσιν) és látják az elhengerített követ (16,4 θεωρουσιν). A θεωρωω ige jelentése: egy esemény nézőjének, szemtanújának lenni.¹⁹³ A perikópák szövegeiben nem csak a θεωρωω ige fordul elő, hanem a οραω ige különböző alakjai is, mint pl. ιδε (16,6), οψεσθε (16,7). A οραω igét alkalmazza a szerző a Jézus tetteire való különféle reakció leírásakor (pl.: gyógyításnál istendicséretet jelent: Mk 2,12 par; kigúnyolási jelenetnél hitetlenséget takar: Mk 15,32). Az ige apokaliptikus jelentést hordoz Jézus megkeresztelkedésekor (vö. ειδεν

Zeit; nicht für Kalender und Chronologie, sondern als der Bereich, in dem Jesus spricht, handelt, leidet. Denn das große Ereignis, und die große Person, haben – vielmehr, sie schaffen – ihre eigene Zeit. »In jenen Tagen«, »am nächststen Tag«, »sogleich«, »früh am Morgen, als die Sonne aufging«: solche Angaben schaffen Atmosphäre und Zusammenhang – aber nicht für den Kalender.»

¹⁹² Az evangélium során több névtelen asszonyról esik szó, pl. említést nyer Péter anyósa (1,29-31), Heródiás lánya (6,17-29), a főpap szolgálója (14,66-69). Névnélküliek ők, kivéve az egyetlen néven nevezett személyt, Heródiás lányát, aki azonban negatív szereplője a drámának.

¹⁹³ VÖLKEL, M., θεωρωω, in EWNT II, 363.

Mk 1,10), színeváltozásánál (οφθη – jelenés Mk 9,4) az Emberfia jövendőlésekben (οφονται Mk 13,26; οψεσθε Mk 14,62).¹⁹⁴ Ilyen értelemben a οραω ige nemcsak egy egyszerű látást jelent, hanem a felismeréshez vezető észlelést,¹⁹⁵ mint pl. amikor a százados Jézus halálát látja (ιδων 15,39) Isten Fiának vallja meg őt és nyilvánvalóvá válik, hogy a keresztrefeszítés (15,22-27) epifánia, melyben az isteni fény gyullad fel.

A passióban szerepet játszó három asszony, kiket Márk különös módon néven nevez, mintegy párhuzamként jelenik meg a három kiválasztott férfi mellett (Péter, Jakab és János), akik Jézus legközvetlenebb tanítványi körét alkotják. Ahogy a három férfi egyre hűtlenebb lesz Jézushoz, úgy az asszonyok hűségükről tesznek tanúságot.¹⁹⁶ Ők, akik Jézust már Galileában követték és szolgáltak neki, a passió első jelenetének passzív szemtanúi. Irodalmi szempontból nézve, ők a segítők a cselekmény kibontakozásának és így döntő szerepet játszanak az utolsó perikópában. A 16,1 versben ők már ismert személyek, akiknek nem a neve, hanem a tette számít, ezért említi a szerző egy egyszerű αυτας-sal őket. Miután megélték és szemmel követték Jézus szenvedését és halálát, elindulnak harmadnap a sírhoz, hogy bebalzsamozzák őt.¹⁹⁷ A történet végén ők is hűtlenné válnak, mint a férfiak (14,50.52) és elmenekülnek a sírtól (16,8). Az utolsó hír felőlük, hogy remegés és rémület fogta el őket. Ez a kijelentés megbocsátja tetteiket. A dráma nyílt befejezése egy újabb feloldatlan *disaequilibriumot* eredményez.

6.3. Arimateai József

Ő az egyetlen, valóban bátor szereplője az elbeszélt passió-történetnek. Szerepe abból áll, hogy Jézus testét eltemesse (15, 42-45; 46-47). Ezen jelenetek arról tanúskodnak, hogy nem befolyásolják őt az ellenség tettei. Elmegy Pilátushoz, hogy elkérje Jézus testét (το σωμα του Ιησου), melyen tettet Márk a τολμησας (bátorságot

¹⁹⁴ Lukácsnál az ειδον igealak többször előfordul anyagi jelenésnél (Lk 1,11; 22,43, ApCsel 11,13), és a Feltámadt megjelenésékor (v.ö.: οφθη Lk 24,34; 1Kor 15,5-8).

¹⁹⁵ Vö: KREMER, J., οραω, in *EWNT* II, 1287-1290.

¹⁹⁶ Vö. VAN IERSEL, B., *Markus Kommentar*, Düsseldorf 1993, 247.

¹⁹⁷ Ezen a ponton megszakad az elbeszélés logikája, hiszen érthetetlen, hogy ne tudtak volna a betániai eseményekről (14,8).

nyervén) participiummal fémjelez (15,42). A helytartótól, a hatalom képviselőjétől, elkéri Jézus testét. A görög szövegben két kifejezés található: το πτωμα és το σωμα. A holttestet a το πτωμα, az élő testet a το σωμα jelenti. Nyelvtani szempontból nézve, József a testet, azaz a το σωμα-t kéri el Pilátustól (15,42) ezzel szemben Pilátus a halottról megbizonyosodván, a holttestet, a πτωμα-t ajándékozza Józsefnek. Érdemes még megfigyelni a következő jelenetet. József και εθηκεν αυτον εν μνημειω ο ην λελατομημενον εκ πετρας και προσεκυλισεν λιθον επι την θυραν του μνημειου (15,46) belegöngyöli a gyoicsba αυτον (öt), azaz Jézust, és sírba helyezi αυτον (öt). Az αυτος személyes névmás nem a το πτωμα-ra, és nem a το σωμα-ra vonatkozik, hiszen akkor αυτον helyett αυτο (vagyis neutrum) állna az adott helyeken, mivel mind a két kifejezés semleges nemű. Mire utal mindez?

A márkai passióelbeszélés nem más, mint az élet-halál kérdés drámája. Jézus halálakor a templom függőnye kettészakad és a passió csúcspontjaként Isten Fia kileheli lelkét. Egy új fejezet kezdődik az elbeszélésben, Jézus ettől kezdve már csak az emlékezetben él (vö. 16,7), az elbeszélő „világban” (vö. 16,6) van jelen. A sír válik a cselekmények központi helyévé, ahova őt Arimateai József helyezi és ahol megtalálható lenne. A sír (μνημειον) a halál, az elrejtettség és a démonok lakhelye (vö. Mk 5,2; Mt 8,28). Az evangéliumokban a sírnak központi jelentősége van (vö. Mk 15,46; 16,2.3.5.8; Mt 27,52.53.60; Lk 23,55; 24,2.9.12.24; Jn 19,41.42; 20,1.2.3.4.6.8.11), miszerint egyedül az isteni teremtmőerő képes a halál helyén életet támasztani (vö. Mk 16,5; Mt 27,53; Lk 12,17). József Jézust egy sziklába¹⁹⁸ vajt sírba helyezi, ahol az asszonyok keresik. A Feltámadt nem található ott többé, ahogy maga a μνημειον, a λιθος (kő) egyrészt a halálra (vö. Mk 5,5; 13,2; 15,46par; Mt 24,2) másrészt az életre utal (Mk 12,10par; 16,3; Mt 3,9par; 4,3par; 28,2) és ezáltal egy áthidalást jelentenek a történet menetében. Ahol a halál uralomra tör, megjelenik az élet.¹⁹⁹ Magának a halotti szokásnak, a halott bebalzsamozásának (αλειφω) elveszik a jelentősége, hiszen Betániában ez már megtörtént (Mk 14,3). A dráma

¹⁹⁸ Maga a szikla (πετρα) az Újszövetségben Krisztust jelenti (vö. Mt 7,24.25par; Rm 9,33; 1Kor 10,4; 1Pt 2,8) vagy az apokaliptikára utal (Mt 27,51; Jel 6,15-16).

¹⁹⁹ Ld. az igék ellentétpárt alkotnak: προκυλιω (odahengerít), αποκυλιω (elhengerít).

tetőpontján az asszonyok a halott Jézus helyett egy élőt találnak a sírban, aki az Élet győzelmét hirdeti meg a halál felett.

Ezen rövid kitérő után térjünk vissza Arimateai József jellemzéséhez. József az első két tárgyalt perikópa központi alakja. Sok függ az ő tettétől. Mint a tanítványok helyettese lép fel, akinek van bátorsága és hite (15,43) – nem úgy mint tanítványoknak (14,50) vagy a tagadó Péternek (14,68.70) – Pilátushoz elmenni és elkérni a testet. Egy szerzői mellékmondat található Józsefre vonatkozóan: και αυτος ην προσδεχομενος την βασιλειαν του θεου (15,43). Ez a kifejezés apokaliptikus gondolkodásmodót takar, az új kor eljöttét.²⁰⁰

6.4. Pilátus

Pilátus Jézus korában római helytartó Jeruzsálemben és ezáltal a hatalom képviselője. A passiótörténet szereposztásába kerül, hiszen segítőjévé válik – különös helyzetéből adódóan – a Tóra-bölcsesség képviselőinek, azaz az írástudóknak, a farizeusoknak és a főpapnak. Az ő szerepe által válik egyre világosabbá Jézus „azonosítási története”. A drámai titokba rejtett Messiás a nyilvánosság elé kerül. Pilátus első kérdése Jézushoz: „Te vagy-e a zsidók királya?” (15,2) összefügg a betániai eseményekkel. Jézust, mint királyt kérdezi Pilátus, ami visszautal az αλειφω ígére (16,1), mely egy vendég, egy király, vagy egy halott bebalzsamozását jelenti. A betániai jelenet mindháromat magába foglalja (14,3-9): Jézus vendégként érkezik Simon házába, ő a Krisztus, ahogy Péter megvallotta (8,29) és halálára utal „megkenete testemet a temetésre” (14,8). Csak igen különös vendég esetében történik a megkenés az olaj fejre öntésével, ezáltal az asszony tette megfelel egy ószövetségi királyiákenési jelenetnek. Egy király olajjal – csak különös esetben drága olajjal – való felkenése egyben a (trónra) beiktatását is jelenti (pl. 1Sám 10,1k, 16,1k; 2Kir 9,6.). Márk hangsúlyozza Jézus esetében, hogy itt valami különös esemény történik: αλαβαστρον μυρου ναρθου πιστικης πολυτελους (14,3). A királyi felkenés prófétai tettet takar (mivel egy asszony van megemlítve, prófétanőt kell feltételezni), ami a passió kontextusában egy szimbólikus cselekedetet jelöl, Jézus önátadását, halálát.²⁰¹ A halott-megkenés motívuma még egyszer említést nyer (16,1), amikor az

²⁰⁰ Bővebb kifejtés „A keresés” fejezetben található.

²⁰¹ Vö. FANDER, M., *Die Stellung der Frau im Markusevangelium* (MThA 8), Altenberge 1989, 129-130.

asszonyok jó illatú olajat vásárolva elmennek a sírhoz. Az αγοράζω ige nemcsak *vásárolni, tulajdont szerezni* jelentést hordoz, hanem utal a halálra (vö. Mt 27,7; Mk 15,46, 16,1) és a megváltásra (1Kor 6,20; 7,23.30; 2Pét 2,1; Jel 5,9) is. Pilátus Krisztust királynak, a zsidók királynak (vö. Mk 15,2.9.12) nevezte és ezért egy királynak kijáró bíborruhát (15,17) és koronát adnak neki (15,17). Pilátus iróniával kezeli a kérdést, ezért kérdezi meg a főpapokat és írástudókat kétszer (15,9). Végül maga dönt, szabadon engedi Barabást és megparancsolja Jézus megostoroztatását és keresztrefeszítését. Habár Jézus magát soha nem vallotta királynak, a gúnyt üző katonák (15,16-20) – az ellenség táborához tartozva – királyként köszöntik. Az egyedüli kivétel a százados, akinek vallomása a halál titkát fedi fel (15,39).

Pilátus nincs jelen Jézus halálakor, az ő szerepe egyszerűen a hatalom gyakorlása, melyet utoljára az elbeszélés során azzal gyakorol, hogy a hozzá érkező Józsefnek egyszerűen odaajándékozza Jézus (halott) testét.

6.5. Az ifjú

Az az élő, akit az asszonyok a halott Jézust keresvén a sírban találnak, a sír jobb oldalán ülő fehér ruhába öltözött ifjú (16,5). A fiatalember ezen leírása megfelel egy égi követ, – vagy ahogy Máté és János evangéliumaiban áll, egy angyal (Mt 18,2; Jn 20,12) – megjelentetésének. Arról, hogy ezen ifjú hogyan érkezett a sírhoz, ki hengerítette el a követ, nem tudósít Márk. Ruházata mégis arról tanúskodik, hogy a végidővel áll kapcsolatban.²⁰² Az angyalok, az égi szféra képviselői, isteni küldöttek, a „más” világot jelenítik meg,²⁰³ melyre utal, hogy ruházatuk λευκος (ragyogó fehér). A márki elbeszélésben kétszer fordul elő a λευκος használata, Jézus színeváltozásánál: (και τα ματια αυτου εγενετο σιλιβοντα λευκα λιαν οια γναφευς επι της γης ου δυναται ουτως λευκαναι 9,3) és a sírjelenetnél (περιβεβλημενον στολην λευκην 16,5).²⁰⁴ Mindkét esetben a szemlélőkből ezen jelenség félelmet vált ki, a tanítványok éppen úgy félnak (9,6), mint az asszonyok (16,5).

Márk egy ifjút említ, νεανισκος-t, aki egy 40 éves kor alatt lévő férfit jelent. Az Újszövetség 11 helyen alkalmazza ezt a kifejezést – a

²⁰² Vö. VAN IERSEL, *Markus*, 249.

²⁰³ Ld. αγγελος, in *TWNVT* 1, 82.

²⁰⁴ Az apokaliptikában, mint az égi tisztaság és dicsőség színeként jelenik meg (vö. Dán 7,9; 10,5; 12,3.6; Ez 9,2k.11; 10,2).

márki elbeszélés kétszer említi (14,51; 16,5) –, kétféle szövegösszefüggésben: 1. Életsituáció változáskor (pl. Mt 19,20.22; ApCsel 23,18.22) vagy halál esetén (vö. ApCsel 5,10), 2. Feltámadáskor (Lk 7,14; Mk 16,5). Az élet-halál kérdése végigvonul a passzív drámáján, és az egész elbeszélésen. Ahogy az ifjú a sírkamrában ül – és nem a sír mellett –, úgy az Élet is közvetlenül a halál helyén fakad, a halott Jézust keresve az Életet megtalálva. Az ifjú – mint az evangélium kezdetén a Keresztelő – követként érkezik, üzenete az örömhír, ahogy azt az Emberfia tudtul adta (vö. 9,9; 9,31; 10,34, 14,28). Ennek az örömhírnek a központi mondanivalója egy ígére összpontosul: a Megfeszített Nazáreti $\eta\gamma\epsilon\rho\theta\eta$ (feltámadt). Magát az isteni teremtő aktust foglalja ezen passzív igealak magába, hiszen egyedül az Isten képes az élet ajándékozására.²⁰⁵ *Deus ex machina* ott történik, ahol az emberi bölcsesség véget ér, amikor az igazak ellenségei már azt hiszik, győztek. Az ifjú szavai tehát mint a kinyilatkoztatás szavai kell, hogy értelmet nyerjenek.²⁰⁶

7. A keresés

A $\zeta\eta\tau\epsilon\omega$ ige a központi témája ennek a tanulmánynak. Az Újszövetségben 117 előfordulási helyet találunk, melyből tizet Márk alkalmaz (1,37; 3,32; 8,11.12; 11,18; 12,12; 14,1.11.55; 16,1). Az ige többféle – negatív vagy pozitív értelemben vett – jelentéssel rendelkezik, úgy is mint *keresni, felkeresni, megvizsgálni, kutatni*.²⁰⁷ Pozitív értelemben vett keresést jelent három perikópában Jézus személyére vonatkozóan (1,37; 3,32; 16,6), az összes többi keresés az ellenség halálos szándékát, Jézus megölésének tervét foglalja magába. Már az evangélium 8. fejezetében megkezdődnek az összetűzések, amikor is a farizeusok Jézustól égi jelet követelnek: $\zeta\eta\tau\upsilon\upsilon\upsilon\tau\epsilon\varsigma$ (8,11).

Miután Jézus háromszor megjövendölte szenvedéstörténetét (8,31; 9,31; 10,34), a 11. fejezettel megindul az ellenség „Jézus keresése”. A főpapok és írástudók ezen halálos akció alanyai: $\epsilon\zeta\eta\tau\upsilon\upsilon\ \pi\omega\varsigma\ \alpha\upsilon\tau\omicron\nu\ \alpha\pi\omicron\lambda\epsilon\sigma\omega\sigma\iota\nu$ (11,18). A $\zeta\eta\tau\epsilon\omega$ ige $\epsilon\zeta\eta\tau\upsilon\upsilon\ \alpha\lambda\alpha\kappa\tau\alpha$ háromszor fordul elő a márki elbeszélésben (12,12; 14,1; 14,55), növelvén az ellensé-

²⁰⁵ Vö. VAN IERSEL, *Markus*, 249.

²⁰⁶ Ld. GNILKA, J., *Das Evangelium nach Markus* (EKK II/2), Zürich – Einsiedeln 1979, 342.

²⁰⁷ Vö. LARSSON, E., $\zeta\eta\tau\epsilon\omega$, in *EWNT* II, 253.

ges hangulatot Jézussal szemben. *Robert Schlarb* tanulmányában²⁰⁸ a ζητεω ige valami elveszettnek a keresését jelenti. Ez a *terminus technicus philosophicus* Pálnál a bölcsesség (σοφια) utáni törekvést jelenti (vö. 1 Kor 1,22). Mind profán, mind vallásos összefüggésben a LXX (Septuaginta) a héber *bks* fordítására alkalmazza. Az Ószövetség nem kevés bölcsességi könyvében a bölcsesség keresése feladatul válik.²⁰⁹ Kétféle bölcsességi típust kell megkülönböztetni, mégpedig a Tóra-bölcsességet és az apokaliptikus bölcsességet.

A Tóra bölcsesség *Sitz im Leben*-je abban áll, miszerint a Tóra Izraelnek Isten által kölcsönzött bölcsessége (vö. Sír 24,23; Dt 4,6-8; Zsolt 118). A megtestesült bölcsesség – η σοφια αινεσει ψυχην αυτης (Sír 24,1) és εγω απο στοματος υψιστου εξηλθον (Sír 24,3) – nem talál lakhelyet az emberek között, csak a Tórában: μετα τουτων παντων αναπαυσιν εξητησα (Sír 24,7. vö. Sír 24,23). Még konkrétan jelenik meg ezen gondolat Bárak könyvében (Bár 4,1): „Ez az Isten paranccsainak könyve, az örök érvényű törvény; mindazok, akik megtartják, eljutnak az életre.”

A bölcsességnek „nincs senki sem, aki ismerhetné útjait, sem olyan, aki fel tudná kutatni ösvényeit” (Bár 3,31 vö. Jób 28,12-13.20-21). A fogság után kialakult tehát egy bölcsességi tradíció, mely a kihívó hellenizmussal szemben magyarázatot követelt. A bölcsesség egyedül a Tórában található (Sír 24,23), és ilyen értelemben elnyerése csak a Tóra tanulmányozása által válik lehetővé. A farizeusok válnak ezen eszme követőivé.

A Tóra ezen korlátja, mely egyfajta megkötöttség, kihívásul szolgál az apokaliptikus gondolkozásnak. Az apokaliptikus bölcsesség egy *subversiv* összetűzés a hellenizmussal, mely szerint az Istentől ajándékozott tudás a világban tovább él. Az apokaliptika számára elfogadhatatlan volt azon felfogás, mely szerint az evilág megromlott, az emberek elfordultak Istentől. Isten beavatkozása a történelemben elképzelhetetlen többé, csak az idők végén, a végső ítéletnél tölti majd be a bíró szerepét.

Az új eont, az új kor eljöttét, a βασιλεια του θεου hirdeti meg. A mostani, egyetemes szerencsétlenség, és az eljövendő egyetemes isteni uralom közötti ellentétet csak az isteni bölcsesség helyes ismerete hidalhatja át, és pedig egyedül az isteni kinyilatkoztatás által.

²⁰⁸ Ld. SCHLARB, „Suche”, 155-170.

²⁰⁹ vö. SCHLARB, *op. cit.*, 157.

Ezen kinyilatkoztatás-tudás nem más, mint maga a bölcsesség keresése (vö. Dán 2,10-11.27.30). A ζητεω ily módon bölcsességi-reflexió topos, mely leginkább az ókeresztény krisztológiában kapott fontos jelentőséget: Jézusban megjelent az isteni Bölcsesség, aki keresteti magát.

8. Utószó

A passiótörténet elemzéséből nyilvánvalóvá vált, hogy az evangélium megértésében fontos szerepet játszik az olvasó. A szerző munkatársává kell, hogy váljon, hogy váljon, hogy azt az örömhírt, amit az asszonyok elhallgatnak (ld 16,8), továbbadja. Az elbeszélés megértése által világossá válik a prológus és az epilógus összefüggése.

Ha tehát az evangéliumi elbeszéléseket olvassuk, nem hagyhatjuk figyelmen kívül, hogy a tanítványok húsvét-hite nem lassú folyamatként alakult ki, hanem teljesen legyőzte őket. Nem hallgathatták el, tovább kellett adniuk azt az örömhírt, amit bebizonyítani ugyan nem tudtak, de hitüket döntően befolyásolta. Az *Isten országa* és a *halottak feltámadása* gondolat az ember végső rendeltetésének feltételét képezi, megfogalmazza az egyes individumok részesedésének feltételét az egész emberiséget átfogó üdvösség reményében.²¹⁰

Az emberi félelem mellett, mely az asszonyokat hatalmába ejtette, nem feledkezhetünk meg arról, hogy Isten boldog örömhirdetőket és Igéjének nem félénk védőügyvédeit várja el tőlünk²¹¹

9. Fordítás (Mk 15,40-16,8)

Expositio: Az új szereplők bevezetése

^{15,40} Voltak azonban asszonyok is, akik messziről figyelték, köztük (volt) Mária Magdalena és Mária, az ifjabb Jakab és József anyja és Szalómé,

⁴¹⁾ – akik, amikor Galileában volt, követték őt

– és szolgáltak neki,

– és sokan mások, akik vele együtt mentek fel Jeruzsálembe.

1. *Jelenet: Jézus holtteste más kezekbe kerül*

⁴²⁾ Mikor beesteledett, mivel ez az előkészület napja volt,

²¹⁰ Vö. SCHNACKENBURG, R. – PANNENBERG, W., *Ostern und der neue Mensch*, Freiburg 1982, 23-24; 69-70.

²¹¹ Vö. BETZ, O., *Wie verstehen wir das Neue Testament?*, Wuppertal 1981, 10.

(azaz) a szombat előtti nap,

⁴³⁾ odajött Arimateai József, egy előkelő tanácsos,
aki maga is várta Isten Országát,
bátran bement Pilátushoz
és elkérte Jézus testét.

⁴⁴⁾ Pilátus azonban csodálkozott, hogy (Jézus) már meghalt,
és hivatván a századost, meakérdezte őt,
vajon (Jézus) már hosszú ideje halott-e.

⁴⁵⁾ És miután a századostól megbizonyosodott (erről), odaajándékozta a holttestet Józsefnek.

2. Jelenet: Jézus testét elrejtik

⁴⁶⁾ És golycsot vásárolt (József), levevén őt (Jézust a keresztről), belegöngyölte a golycsba
és egy sírba helyezte, amely egy sziklába volt vágva,
és egy követ hengerített a sírkamra bejáratához.

⁴⁷⁾ Mária Magdolna azonban, és Mária, József anyja, figyelték,
hova helyezték.

3. Jelenet: Jézus holttestét keresik

^{16,1)} És szombat elmúltával Mária Magdolna
és Mária, Jakab anyja és Szalóme jó illatú olajat vásároltak,
hogy elmenjenek és megkenjék őt.

²⁾ És egészen korán szombat első napján elmentek a sírhoz,
amikor a nap felkelt.

³⁾ És (azt) mondták egymásnak:
Ki fogja nekünk elhengeríteni a követ a sír bejáratától?

⁴⁾ és amikor felpillantottak, látták, hogy a kő el van hengerítve.
– Ugyanis nagyon nagy volt.

⁵⁾ És bemenvén a sírba láttak (egy) ifjút ülve
a jobb oldalon, egy fehér ruhába öltözve
és megijedtek.

⁶⁾ Ő azonban mondta nekik:
„Ne féljete! Jézust keresitek, a Názáretit,
a Megfeszítettet!
Feltámadt, nincs itt!
Nézzétek a hely, ahová helyezték őt.

7) De menjetek el és mondjátok meg a tanítványoknak és Péternek, hogy:

Ó előttetek megy Galileába,
ott látni fogjátok őt, ahogy azt megmondta nektek.”

8) És kijövéen elmenekültek a sírtól,
– ugyanis remegés és rémület fogta el őket,
és nem mondtak senkinek semmit,

–mert féltek.

(380)

**Jesus als die gesuchte Person in der markianischen
Passionerzählung
(Monika Zsuppán)**

Die Verfasserin hat die Zusammenfassung ihrer Artikel rechtzeitig nicht angegeben, deshalb können wir keine Übersetzung mitteilen.

SZENT ATHANÁZ
HITTUDOMÁNYI
FŐISKOLA KÖNYVTÁRA
NYÍREGYHÁZA